

Plan för utbildningsförvaltningens FoU-arbete 2018-2021

Utbildningsförvaltningens arbete med forskning och utveckling (FoU) ska vara långsiktigt och bidra till att uppfylla skollagens skrivning om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1kap§5) och läroplanernas intentioner.

Den FoU-strategi som utbildningsnämnden beslutade om 2013 (dnr 12-400/9364) ligger fast och anger riktning för arbetet inom de fyra strategiska områdena:

- I. FoU-kultur
- II. Kompetens
- III. Kunskap
- IV. Samverkan

Enligt strategin ska insatserna bidra till ett vetenskapligt förhållningssätt, en gemensam kunskapsbas hos medarbetare och chefer på alla nivåer samt utveckling av skolverksamheten. De ska även öka medvetenheten om vad forskning kan bidra till och hur den kan tillämpas i den praktiska verksamheten.

FoU-planen 2018-2020 är en utveckling av planen för 2013-2016 och har tagits fram utifrån en utvärdering som förvaltningen genomförde 2017 (dnr 1.5.2-6785/2017), dialoger i referensgrupper med rektorer och lektorer, med medarbetare och chefer på central förvaltningen samt i karriärutskottet. Planen har utvidgats till att omfatta fler målgrupper och fokusområden och riktar sig nu till skolans professioner som arbetar med undervisning, organisation och ledarskap samt de stödprocesser som förstärker och skapar förutsättningar för undervisning och elevens lärande.

Om inte särskilt angetts ansvarar respektive verksamhet och enhet för resurser, genomförande och uppföljning. De centrala FoU-medel som är ansökningsbara fördelas enligt särskilda rutiner och kan användas för att förstärka arbetet med utbildningsnämndens verksamhetsplans prioriterade områden och eventuella nationella beslut. Insatserna ska även kopplas till utbildningsförvaltningens karriärspår för skolledare och lärare samt de utvecklingsområden som har identifierats i arbetet med karriärutveckling. Skolledare, lektorer, förstelärare och utvecklingslärare är nyckelpersoner i att leda och utveckla arbetet

Med skola åsyftas här grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. För att ge förskollärare och förskolechefer möjlighet till professionsutveckling och praktikinära forskning för utveckling av undervisningen i förskolan behöver FoU-arbetet i förskolan förstärkas och särskilda resurser avsätts

Genomförande

FoU-planens olika insatser ska bidra till:

I. Utveckling av en FoU-kultur i skolan där skolans professioner är aktivt delaktiga och tillsammans med kolleger tar ansvar för sin gemensamma kunskapsutveckling. Denna kultur präglas av öppenhet där kollegialt lärande och ett analytiskt och reflekterande förhållningssätt utifrån aktuell forskning är en självklarhet.

Insatserna ska bidra till att det skapas strukturer och förutsättningar för ett kollegialt lärande i skolverksamheten där ett analytiskt, prövande och vetenskapligt förhållningssätt råder. Erfarenheter dokumenteras och sprids till fler både inom skolan, utbildningsförvaltningen och omvärlden så att en gemensam kunskapsbas kan skapas och bidra till verksamhetsutveckling.

a)Skolor har möjlighet att söka centrala medel för att genomföra FoU-projekt som leds av skolans professioner. Projekten ska utgå från en problemformulering som har definierats utifrån analys av skolans behov och som ska utforskas med vetenskaplig metod under vetenskapligt stöd. Projekten ska pågå minst två år.

b) Skolor kan ansöka om centrala medel för ämnesdidaktiska undervisningsutvecklande lärardrivna FoU-projekt och ramprojekt inom ramen för samverkansplattformen Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) Projekten koordineras och bedrivs i ämnesdidaktiska nätverk.

c) Forskningscirkelar eller studiecirkelar anordnas där vetenskapliga texter och aktuell forskningslitterat diskuteras. Cirkelarna kan ledas av forskare, skolledare, lärare eller andra professioner med forskarexamen och genomföras antingen i förvaltningens regi eller på en skola. En skola kan själv eller tillsammans med andra skolor ansöka om särskilda FoU-medel för vetenskapligt stöd.

d) Konferenser, seminarier, workshops för och av skolledare och karriärlärare genomförs regelbundet i syfte att synliggöra erfarenheter och resultat från skolors FoU-arbete, forskarstudier, forskningsprojekt och aktuell forskning så att de kan komma fler till del och användas i skolors utveckling av undervisningen.

II. Skolans professioner har djup och bred kunskap och kompetens med ett analytiskt förhållningssätt och förmåga att omvandla teori till praktik.

Skolans olika professioner ska ha möjlighet att fördjupa sina kunskaper och utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt genom att ta examen på avancerad nivå och forskarstudier. Studierna kan ske inom praktikutvecklande skolforskningsområden och ska vara kopplade till frågeställningar som är identifierade utifrån behov i skolverksamheten eller på förvaltningsnivå. De ska syfta till att utveckla kunskap om undervisning, lärande och hur förutsättningar för lärande kan förstärkas.

a) Lärare, skolledare som har gått rektorsutbildningen och professioner inom skolans olika stödprocesser har möjlighet att ansöka om stöd för att studera till magister- och masterexamen. Stödet kan omfatta viss finansiering av uppsatsskrivande, vetenskapligt stöd och grupphandledning.

b) Lärare och skolledare har möjlighet att ansöka om delfinansiering av forskarstudier på licentiatsnivå. Studierna kan ske både inom de särskilt anordnade forskarskolorna och inom ordinarie doktorandutlysningar.

III. Ökad kunskap och forskning inom praktikutvecklande skolforskning, vilken roll forskning kan fylla och hur den kan tillämpas i den praktiska verksamheten.

Insatserna ska bidra till att sprida och utveckla kunskap om vad som är framgångsrikt skolutvecklingsarbeten inom olika områden på alla nivåer. De ska utgå från definierade och prioriterade behov och vara långsiktiga. De ska även syfta till att påverka inriktningen på den praktikutvecklande skolforskningen så att den sker i större omfattning och bidrar till nytta för skolverksamheten.

Systematiska strategier, arbetssätt och samverkansformer behöver utformas på förvaltnings och skolnivå så att det är möjligt att identifiera områden och frågeställningar där ny kunskap behöver utvecklas och därmed kopplas till forskning och FoU-projekt.

- a) Förvaltningen sprider och ökar kunskap om nationell och internationell praktikutvecklande skolforskning genom att anordna seminarier, föreläsningar och konferenser som riktar sig både till medarbetare på skolor och på central förvaltning. Rapporter, avhandlingar och kunskapsöversikter sprids och är lättillgängliga både för medarbetare på central förvaltning och på skolor.
- b) Skolans olika professioner som deltar eller har deltagit i FoU-projekt, forskningsprojekt eller forskarstudier har möjlighet att söka medel för att presentera sitt arbete på nationella och internationella konferenser som syftar till att skapa möten mellan praktik, akademi och beslutsfattare.
- c) Förvaltningen delfinansierar forskning som leds av externa aktörer utgår från behov och frågeställningar som har identifierats på skol- eller förvaltningsnivå och där skolans olika professioner ges möjlighet att delta och/eller har en direkt nytta för skolverksamheten.

IV. Samverkan och samarbete med skolhuvudmän, lärosäten, myndigheter och organisationen såväl regionalt, nationellt som internationellt. Nya arenor och samverkansformer ska utformas där möten mellan teori och praktik, den akademiska och den praktiska verksamheten kan ske.

Utbildningsförvaltningen ska ta en ledande roll i samverkan med olika aktörer för att öka och påverka den praktikutvecklande skolforskningen där skolans professioner är aktiva parter.

- a) Utbildningsförvaltningen deltar i samarbetet med länets skolhuvudmän inom ramen för StorSthlm i frågor som rör FoU, professionsutveckling och eventuella samverkansavtal.

- b) Plattformen Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) som leds av utbildningsförvaltningen tillsammans med några skolhuvudmän i länet utvecklas och formaliseras i samverkan med Stockholms universitet.

- c) Samverkan med lärosäten utvecklas för att underlätta och öka möjligheterna att bedriva studier på avancerad och på forskarnivå, identifiera gemensamma forskningsområden samt skapa förutsättningar för delade tjänster där skolans professioner har möjlighet att gå mellan akademi och skolverksamhet.

- d) Utbildningsförvaltningen deltar i, bevakar och sprider, erfarenheter från den av regeringen beslutade nationella försöksverksamheten om praktikinära forskning som leds av fyra lärosäten i landet.

- e) Utbildningsförvaltningen samarbetar aktivt med myndigheter och organisationer som driver, sprider, påverkar, utvecklar kunskap och metoder inom praktikutvecklande skolforskningsområden.